

کد کنترل

320

A

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه‌تمیر کز) - سال ۱۴۰۰

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۹۹/۱۲/۱۵

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

رشته قاریخ و تمدن ملل اسلامی - (کد ۲۱۳۲)

مدت پاسخ‌گویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سوالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: - زبان عربی - تاریخ و تمدن ملل اسلامی	۹۰	۱	۹۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، بهمنزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره صندلی خود را با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخ نامه و دفترچه سوالات، نوع و کد کنترل درج شده بر روی دفترچه سوالات و پائین پاسخ نامه ام را تأیید می نمایم.

امضا:

■ ■ عین الأسباب للجواب عن الترجمة أو التعريب أو المفهوم (١٠-١)

١- عین الصحيح:

- (١) «**كُلَّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمَقْدَارٍ**»: هر چیزی نزد او به مقداری وجود دارد!
- (٢) «**تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَ الْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ**»: مرا با مسلمانان بمیران و به صالحان پیوند ده!
- (٣) «**إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قَرآنًا عَرَبِيًّا لِعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ**»: قطعاً ما قرآنی عربی را نازل کردیم شاید شما تعقل کنید!
- (٤) «**وَلَا يَحْزُنْكُ قَوْلُهُمْ، إِنَّ الْعَزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا**»: و نباید کلامشان تو را اندوهگین کند زیرا تمامی عزت از آن خداست!

٢- «**وَتَدَقَّ فِي مَرَأَيِ الرَّعِيَّةِ عَنْهُ لِيموت موتَ الْمُجْرِمِينَ مُذَلًا!**»:

- (١) گردن او را در برابر چشم ان رعیت می زنی تا همانند مجرمان، خوار و ذلیل بمیردا!
- (٢) گردن او را در برابر دیدگان رعیت قطع می کنی، تا همانند خدمتکاران مجرم بمیردا!
- (٣) در دید رعیت گردن تو باریک است، برای اینکه افراد پست همانند مجرمهای می میرند!
- (٤) با گردن دراز آینه های مردم را خرد می کنی، تا مجرمان به هنگام مرگ با ذلت بمیرند!

«**تَؤْمَلُ أَنْ أَوْبَ لَهَا بِنَهْبٍ وَ لَمْ تَعْمَلْ بِأَنَّ السَّهْمَ صَابَا!**»:

٣-

- (١) امیدوار است که همراه غنایم نزد او باز گردم و نمی داند که تیر در من کارگر افتاده است!
- (٢) آرزوی وی اینست که برای او با غارتی بیایم و حال اینکه نمی داند تیر او به هدف خورده است!
- (٣) به خود امیدواری می دهد که رجعت من همراه غنایم باشد ولی خبر ندارد که تیرها از کار افتاده است!
- (٤) بازگشت من با دستان پر برای او از جمله احلام وی است درحالی که خبر ندارد تیری مرا هدف قرار داده است!

۴- « خَلَفَ لَنَا عَرَبُ الْجَاهِلِيَّةِ تَرَاثًا كَبِيرًا مِنَ الْأَمْثَالِ وَ هِيَ عَبَارَاتٌ تُضَرِّبُ فِي حَوَادِثٍ مُشَبِّهَةٍ لِلْحَوَادِثِ الْأَصْلِيَّةِ الَّتِي جَاءَتْ فِيهَا! »:

(۱) مؤلفان عصر جاهلي ميراث كبيرى از مثلها را برایمان بجا می‌گذارند، و ضربالمثلها عبارتهایی هستند که در مناسبتها مشابه ذکر می‌شوندا

(۲) عرب جاهلي ضربالمثلها بسياري را بعنوان ميراث ادبی بجای نهاده است، اين مثلها در حوادث مشابه که حوادث اصلی را باخاطر می‌آورند ذکر می‌شوندا

(۳) نوشته‌های عربی دوره جاهلي ميراث عظیمی از ضربالمثلها را از خویشن بجای گذاشته‌اند، و اين ضربالمثلها در حوادث شبيه به حوادث اصلی مربوط به همان مثل بکار می‌روند

(۴) عربهاي دوره جاهلي ميراثي بزرگ از مثلها را برای ما باقی گذاشته‌اند، و اين مثلها عبارتهایی هستند که در مورد حوادث مشابه حوادث اصلی که درباره آنها سخن رفته بکار برده شده‌اند!

۵- « وَ الشَّيْبَ يَنْهَضُ بِالشَّبَابِ كَانَهُ لَيلٌ يَصْبَحُ بِجَانِبِيهِ نَهَارًا! ». الْأَقْرَبُ مِنْ مَعْنَى الْبَيْتِ :

نشاید چو بلبل تماشای باع!

(۱) مرا برف باریده بر پر زاغ

زین گونه بسی آمد و زین گونه بسی رفت!

(۲) شادی مکن از زادن و شیون مکن بر مرگ

و كل فتی يوما به الدهر فاجع!

(۳) فلا جزع إن فرق الدهر بيننا

و يكدي الفتی في دهره و هو جاهل

(۴) بنال الفتی في عیشه و هو جاهل

۶- عین الصحيح:

(۱) إِلَيْ أَيَّهَا الْمَحْنَكَ يَعُودُ الْأَمْرُ كُلَّهُ! : بَهْ مَنْ كَهْ صَاحِبْ تجْرِيَهَامْ هَمَّةْ مَوْضِعْ مَرْبُوتْ مَيْشُودَا!

(۲) القراءة فتباحث من آليات النجاح!: خواندن همزمان با مباحثه از ابزارهای موفقیت است!

(۳) أَتَساعِدُنِي فِي النَّاثِبَاتِ وَ أَظْلَمُكُمْ؟ كَلَّا! : آیا در سختیها به من کمک می‌کنی تا به تو ستم کنم؟ هرگز!

(۴) صبرك و تصل إلى أهدافك السامية من أسباب فرجي!: پایداریت تا زمانی که به هدفهایت بررسی، از علل خوشحالی من است!

۷- « العَوَانُ لَا تَعْلَمُ الْخِمْرَةَ! ». يدلّ المثل على أنَ ..... .

(۱) الشَّيْخُ لَا يَتَعَلَّمُ مِنَ النَّاسِ شَيْءٌ!

(۲) المرأة المسنة لا تحتاج إلى لبس السترة!

(۳) الإنسان المحنك لا يحتاج أن يتعلم المبادئ!

(۴) الإنسان الخبير لا يحتاج إلى من يعلمه الشيء الذي يتقنه!

-٨ «در سال ٨ هجری نقض عهد قریشیان سبب شد لشکر اسلام بطرف مکه حرکت کند و بدون درگیری وارد این شهر شود و مردمانش با پیامبر (ص) بیعت کنند!»:

(١) في السنة الثامنة من الهجرة نقضت قريش لمعاهتها و سبب هذا الأمر تحرك جيش الإسلام باتجاه مكة و دخل هذه المدينة بدون حرب و بaidu الأهلية النبيّ (ص)!

(٢) في السنة الثامنة من الهجرة أدى نقض قريش لمعاهتها إلى أن يتحرك جيش المسلمين باتجاه مكة و يدخل هذه المدينة دون معركة و بaidu أهلها النبيّ (ص)!

(٣) عندما نكث أهالي قريش عهدهم في السنة الثامنة الهجرية تحرك جيش المسلمين نحو مكة و دخل البلد دون معركة و أخذ الأهلية بaidu عن النبيّ (ص)!

(٤) عندما نكثت قريش عهدها سبب الأمر أن يتحرك جيش الإسلام نحو مكة و أن يدخل هذا البلد بلا حرب و الأهلية بaidu عن النبيّ (ص)!

-٩ «در دو قرن دهم و یازدهم بار دیگر توجه و علاقه به شناخت اسلام و تفکرات اسلامی در اروپا زنده شد!»:

(١) في قرن العاشر و الحادي عشر تجددت الحياة للمرأة الثانية للاهتمام بمعرفة الأفكار الإسلامية في أوروبا!

(٢) أخذت الحياة تدب في أوروبا لثاني مرة منذ القرنين العاشر و الحادي عشر لمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية!

(٣) في القرنين العاشر و الحادي عشر دبت الحياة مرة أخرى في الاهتمام بمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية في أوروبا!

(٤) أخذت الحياة تتجدد منذ قرن العاشر و الحادي عشر في أوروبا مرة أخرى للاهتمام بمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية!

-١٠ «موفقیت طرح توسعه روستایی و حمایت از معلولین و آموزش بهداشت، همگی بستگی به وجودان کاری هر فردی دارد!»:

(١) نجاح منشور التنمية الريفية و دعم المعاقين و التنقیف الصحي كلّها يرتبط بالضمير المهني لكلّ إنسان!

(٢) إن النجاح لمنشور التوسيع الريفية و حماية المعاقين و تعليم الصحة كلّها ترتبط بضمير المهني للأفراد!

(٣) توفیق مشروع تنمية الريف و حماية المعوقين في العمل و التعليم الصحي يرتبط جمیعاً بضمیر كلّ الأفراد!

(٤) إن التوفیق في مشروع التوسيع للأرياف و حماية المعوقين عن العمل و تنقیف الصحة ترتبط جمیعاً بضمیر الأفراد!

■ ■ عین المناسب للجواب عن التشكيل (١١-١٣)

١١- عین الخطأ:

- ١) قال نوف: و عَقَدَ لِلْحُسْنَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي عَشَرَةِ آلَافِ، و لِقَيْسِ بْنِ سَعْدٍ رَحْمَةُ اللَّهِ فِي عَشَرَةِ آلَافِ،
- ٢) و لَبِيَ أَيُوبَ الْأَنْصَارِيَّ فِي عَشَرَةِ آلَافِ، و لِغَيْرِهِمْ عَلَى أَعْدَادٍ أُخْرَى،
- ٣) و هُوَ يُرِيدُ الرَّجْعَةَ إِلَى صِفَنِ، فَمَا دَارَتِ الْجَمْعَةُ حَتَّى ضَرَبَةُ الْمَلْعُونِ ابْنُ مُلْجَمٍ لَعْنَةُ اللَّهِ،
- ٤) فَتَرَاجَعَتِ الْعَسَاكِيرُ فَكَنَّا كَاغْنَامٍ فَقَدَتْ رَاعِيَهَا تَخْطُفُهَا الذِّئْبُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ!

١٢- عین الخطأ:

- ١) في داخلِ هذه المَدِينَةِ كَنِيسَةٌ عَظِيمَةٌ بَنِيتَ عَلَى اسْمِ بُطْرُسَ وَ بُولُسَ الْحَوَارِيَّيْنِ،
- ٢) و هُمَا فِي قَبَرَيْنِ. و طُولُ هَذِهِ الْكَنِيسَةِ ثَلَاثَمَائَةَ ذِرَاعٍ وَ عَرْضُهَا مِائَةَ ذِرَاعٍ،
- ٣) و ارْتِفَاعُ سَمْكِهَا مِائَةُ و خَمْسَةُ عَشَرَ ذِرَاعًا، و أَرْكَانُهَا مِنْ نُحَاسٍ مُفَرَّغٍ،
- ٤) و سَمْكُهَا كَذَلِكَ مُغْطَى بِالنُّحَاسِ الْأَصْفَرِ، و أَسْوَاقُ الْمَدِينَةِ مَفَرُوشَةٌ بِالرُّخَامِ الْأَبْيَضِ وَ الْأَزْرَقِ!

١٣- عین الخطأ:

- ١) إِنَّ أَصْحَابَ الْمَصَالِحِ وَ الْمَأْرِبِ وَ الْمُتَطَلِّعِينَ إِلَى السُّلْطَةِ لَا يَجِدُونَ أَيَّ سَبِيلٍ،
- ٢) إِلَى الْوُصُولِ إِلَى هَذِهِ النَّطْلَعَاتِ إِلَّا عَبْرَ إِسْتِلَابِ الْوَاقِعِ،
- ٣) بَعْضِ خُصُوصِيَّاتِهِ وَ التَّقْصُصُ بِرَدَاءِ الشَّرْعِيَّةِ، وَ هَذَا لَا يَكُونُ إِلَّا،
- ٤) مِنْ خَلَلِ إِسْتِيَاعِ الشَّرْعِيَّةِ وَ اتِّبَاعِ سِيَاسَةِ التَّفَرِقةِ بَيْنَ صَفَوْفِ أَبْنَاءِ الْأُمَّةِ الْوَاحِدَةِ!

■ ■ عین المناسب للجواب عن الإعراب و التحليل الصرفي (١٤-١٨)

١٤- «قلنا يا آدم أسكن أنت و زوجك الجنة و كلا منها رغداً حيث شئتما». عین الخطأ:

(١) آدم: اسم تقضيل و ممنوع من الصرف؛ زوج: معطوف و مرفوع بالتبعية للمعطوف عليه ضمير أنت «البارز»

(٢) أسكن: فعل و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً تقديره «أنت»؛ و «أنت» البارز مؤكّد لفظي و مرفوع محلّاً بالتبعية

(٣) كلا: فعل أمر و مهموز الفاء و مبني على حذف نون الإعراب؛ رغداً: صفة لمصدر محوف تقديره «أكلأ رغداً» أو مصدر في موضع الحال تقديره «مستطيبين متنهن»

(٤) حيث: ظرف أو مفعول فيه للمكان و متعلقه فعل «كلا»، أو بدل من الجنة و منصوب محلّاً بالتبعية؛ شئتما: جملة فعلية و مضاف إليه و مجرور محلّاً

١٥ - «و لا تُضيئنْ حَقَّ أخِيكَ اتَّكَالًا عَلَى مَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ، فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكَ بِأَخٍ مِّنْ أَصْعَتْ حَقَّهُ!». عَيْنَ الخطأ:

(١) **تضيئن:** فعل مضارع من باب تفعيل و معنٰى العين، مبنيٰ على الفتح لوجود نون التوكيد، و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً

(٢) **أخ:** من الأسماء الخمسة و مجرور بالكسرة بحرف الباء، **بأَخٍ:** جار و مجرور و شبه الجملة خبر مقدم فعل «ليس» و منصوب مهلاً

(٣) **أَصْعَتْ:** فعل ماضٍ من باب إفعال و معنٰى و أجوف، فاعله الضمير البارز، و الجملة فعلية و صلة للموصول «من» و عائدها ضمير الهاء في «حقه»

(٤) **بَيْنَ (بينك):** ظرف غير متصرف أو مفعول فيه للمكان و منصوب و متعلقه مذوق، و شبه الجملة صلة للموصول «ما» و عائدها الضمير المستتر في المتعلق المذوق

١٦ - «رَبُّهُ فَتِيَّةٌ دَعَوْتُ إِلَيْهَا يُورَثُ الْمَجْدَ دَائِبًا، فَأَجَابُوهَا!». عَيْنَ الخطأ:

(١) **رب:** حرف جرٌّ شبيه بالزائد، **ربَّه:** جار و مجرور و متعلقهما مذوق؛ فتية: تمييز و منصوب

(٢) **دعوتُ:** فعل ماضٍ للمتكلّم وحده، فاعله الضمير البارز، و الجملة فعلية و خبر للمبدأ ضمير الهاء في «ربَّه»

(٣) **يُورَثُ:** مضارع من باب إفعال، معنٰى و مثال، فاعله الضمير المستتر فيه جوازاً، و الجملة فعلية و صلة للموصول «ما»

(٤) **أَجَابُوهَا:** ماضٍ من باب إفعال، معنٰى و أجوف و له الإعلال بالقلب، مبنيٰ على الضم، فاعله ضمير الواو البارز، و الجملة فعلية

١٧ - «وَ مَا كَلَّ مِنْ يُبَدِّي البَشَاشَةَ كَانَتْ أَخَاكَ إِذَا لَمْ تُلْفِهِ لَكَ مَنْجَدًا!». عَيْنَ الخطأ:

(١) **تُلْفُ:** فعل مضارع من باب إفعال، و من أفعال القلوب للبيتين، فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً، و ضمير الهاء مفعول به أولٌ، و «منجداً» مفعول به ثانٌ

(٢) **كانتَ:** مشتق و اسم فاعل (مصدره: كون) و من النواسخ، اسمه الضمير المستتر فيه تقديره «هو» و خبره «أخَا» و منصوب بالألف

(٣) **ما:** حرف شبيه «ليس» و من النواسخ، اسمه «كلَّ» و خبره «كانتَ» و «أخَا» خبر «كانتَ» و منصوب بالألف

(٤) **يُبَدِّي:** فعل مضارع من باب إفعال، فاعله الضمير المستتر، و «البشاشة» مفعول به أولٌ و «كانتَ» مفعول به ثانٌ له

- ١٨ - «أَخْلَاتِي وَ أَحْبَابِي نَرَوا مِنْ حَبَّهِ مَا بَيْ
مَرِيضُ الْعُشُقِ لَا يَبَرِّي وَ لَا يَشْكُو إِلَى الرَّاقِي». عَيْنُ الْخَطَا:
(١) أَخْلَاءٌ: جَمْعُ تَكْسِيرٍ (مَفْرِدٌ: خَلِيلٌ، مَذْكُورٌ)، مَعْرُوبٌ وَ مَمْدُودٌ وَ مَمْنُوعٌ مِنَ الْصِّرْفِ، مَنَادٌ مَضَافٌ
وَ مَنْصُوبٌ بِفَتْحَةٍ مَقْدَرَةٍ
(٢) مَا: مَوْصُولٌ عَامٌ، مَفْعُولٌ بِهِ وَ فِي مَحْلٍ نَصْبٍ. بَيْ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ وَ مَعْ مَتَعَلِّقَهُمَا الْمَحْذُوفُ، شَبَهٌ
جَمْلَةٌ وَ صَلَةٌ لِلْمَوْصُولِ «مَا»
(٣) نَرَوا: فَعْلٌ أَمْرٌ لِلْمَخَاطِبِينِ، مَجْرُدٌ ثَلَاثِيٌّ، مَعْتَلٌ وَ أَجْوَفٌ (لِهِ إِعْلَالُ الْقَلْبِ)، فَاعِلُهُ ضَمِيرُ الْوَاوِ
الْبَارِزُ، وَ الْجَمْلَةُ فَعْلِيَّةٌ وَ جَوابٌ لِلنَّدَاءِ
(٤) يَبَرِّي: مَضَارِعٌ، مَجْرُدٌ ثَلَاثِيٌّ، وَ أَصْلُهُ مَهْمُوزُ الْلَّامِ، فَاعِلُهُ الضَّمِيرُ الْمُسْتَتَرُ فِيهِ جَوَازًا تَقْدِيرَهُ «هُوَ»
وَ الْجَمْلَةُ فَعْلِيَّةٌ وَ خَبَرٌ لِلْمُبْتَدَأِ «مَرِيضٌ»

■ ■ عَيْنُ الْمَنَاسِبِ لِلْجَوابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَّةِ (١٩-٣٠)

- ١٩ - عَيْنُ الْخَطَا عن دُخُولِ نُونِ التَّوْكِيدِ عَلَى الْأَفْعَالِ:
١) يَا رَجَالٌ؛ هَلْ تَتَهَوَّنَ عَنْ خَلْقٍ وَ تَأْتَنَّ بِمَلْهِ!
٢) فَيَنَّ بِعَهْدِكَ حِينَما عَاهَدْتَ امْرًا!
٣) أَلَا لَيْتَ الْغَافِلَاتِ يَخْرُجُنَّ عَنْ طَرِيقِ الْغَيِّ! ٤) وَ اللَّهُ لَسْوَفَ أَخْدَمْتَ بِرَغْبَةٍ!
٢٠ - عَيْنُ مَا يَدْلِلُ عَلَى دَفَعَاتِ وَقْوَعِ الْفَعْلِ:
١) جَبَنَ الْمَرْءُ جَبَنَةً!
٢) لَعْبُ الطَّفْلِ لَعْبَةً!
٤) حَسْنُ الصَّدِيقِ حَسْنَةً!
٣) جَهْلُ الْقَارِئِ جَهْلَةً!
٢١ - عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ مِنْ مَلْحَقَاتِ الْجَمْعِ السَّالِمِ لِلْمَذْكُورِ:
٢) «عَنِ الْيَمِينِ وَ عَنِ الشَّمَالِ عَزِيزٌ»
٤) «الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عَظِيزِينَ»
١) «وَ مَا أَذْرَاكُمْ مَا عَلَيْوْنَ»
٣) «وَ مَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ»
٢٢ - عَيْنُ عَانِدِ الْصَّلَةِ ضَمِيرًا بَارِزًا:
١) هِيَ الدُّنْيَا، مِنْ رَفْعَتِهِ ارْتَفَعَ!
٣) أَيْنُ جَارِيُّ الَّذِي كَانَ رَفِيقَ أَيَّامِيِّ!
٢٣ - عَيْنُ الصَّحِيفِ (فِي عَمَلِ اسْمِ الْفَاعِلِ):
١) النَّاسُونَ الْعِيُوبِ فَانْزُونَ!
٣) الْغَيْوَمُ السَّوْدَاءُ مَمْطَرَةُ الْأَمْطَارِ!

۲۴- عین «ان» حرفاً عاملأ:

- (۱) إنما يشغل عن الآمال الدنيوية من يرى الجنّة و النّار أمامه!
- (۲) ان يكاد ليُبعد عن نفسه التّخاذل لِمَا تَأْمَلْ في عواقبه!
- (۳) ان التّقوى كمركب ذلول، يوصل أهله إلى الجنّة!
- (۴) ان الدنيا إلّا دار فناء و الآخرة دار بقاء!

۲۵- عین الصحيح (عن التوكيد):

- (۱) غيرت مكان المقاعد كلّه في صالة الاستقبال!
- (۲) ذهب الحاج أجمع كلّهم لزيارة بيت الله الحرام!
- (۳) علقت هاتين اللوحتين كلّيّهما على جدار غرفتنا!
- (۴) إن معلمتنا نفسها قد زرعت بذور الأمل في قلوبنا!

۲۶- عین الخطأ:

- (۱) يوم الجمعة صمت!
- (۲) يوم الجمعة صمت!
- (۳) يوم الجمعة صمت!
- (۴) يوم الجمعة صمت!

۲۷- عین العبارة التي تختلف عن بقية العبارات (في العامل والمعمول):

- (۱) سأل و أجابت المعلم!
- (۲) حيوني و حيّت الأصدقاء!
- (۳) أحبني و أكرمني أبواهما!
- (۴) أعطيت و بخلوا إخواننا!

۲۸- عین الجواب الذي يكون «عسى» فيه من أفعال المقاربة فقط:

- (۱) عسى أن ينجح الطالب في الامتحان!
- (۲) «عسى أن يبعثك ربك مقاماً محموداً»
- (۳) عسى أن ينجحوا الطالب في الامتحان!
- (۴) «عسى أن تكرهوا شيئاً و هو خير لكم»

۲۹- عین ما يجوز فيه تقديم الحال:

- (۱) زميلي ناجح ساعياً!
- (۲) هو صديقي مجتهداً!
- (۳) ما أحسن الطالب ساعياً!
- (۴) لا تعثروا في الأرض مفسدين!

۳۰- عین ما يجب نصب المستثنى:

- (۱) ما لي إلّا آل أحمد شيعة!
- (۲) «و من يغفر الذّنوب إلّا الله»
- (۳) تغييرت أخلاق الناس إلّا صديقك!
- (۴) «و لا يلتفت منكم أحد إلّا أمرأتك»

۳۱- مهم ترین ویژگی عصر تیموری به لحاظ مذهبی کدام است؟

- (۱) گسترش نفوذ فقهای شیعی در دربار
- (۲) گرایش شدید امراض تیموری به تشیع
- (۳) گسترش تشیع در همه ایران و ماوراءالنهر
- (۴) ظهور نهضت‌هایی با گرایش‌های صوفیانه - شیعی

- ۳۲ شورش‌های عرب حوف در مصر دوره والیان عباسی در کدام مقوله جای می‌گیرد؟
۱) قبیله‌ای ۲) سیاسی ۳) مذهبی ۴) نژادی
- ۳۳ کدام گزینه درباره حوادث دوره ارغون خان درست است?
۱) ایجاد پول کاغذی به نام چاوه تقلید از چینی‌ها
۲) سخت‌گیری به مسلمانان و سپردن زمام امور به یهودیان
۳) انجام اصلاحات اداری و مالی و سامان دادن به امور دیوانی
۴) اعلام مسلمانی و کوشش برای ایجاد مناسبات نیکو با ممالیک مصر
- ۳۴ کدام گزینه از پیامدهای تهاجم مغولان به سرزمین‌های اسلامی نیست?
۱) سقوط خلافت سنتی مذهب و مهیا شدن زمینه رشد تشیع
۲) فراهم شدن زمینه تأثیر متقابل فرهنگ و تمدن چینی و اسلامی
۳) رشد جماعت‌های غیرمسلمان چون مسیحیان و یهودیان در ایران
۴) از میان رفتن همه حکومت‌های محلی مسلمان در ایران و ماوراءالنهر
- ۳۵ کدام گزینه درباره مناسبات صفاریان با خلافت عباسی درست است?
۱) دومین امیر صفاری از خلیفه عباسی منشور حکومت گرفت.
۲) هیچ اقدام عملی از جانب صفاریان برای مقابله با عباسیان صورت نگرفت.
۳) نخستین امیر صفاری برای مشروعيت بخشیدن به حکومت خود به خلیفه عباسی متول شد.
۴) اتحاد میان صفاریان و زنگیان موجب نگرانی شدید خلیفه عباسی شد و در نتیجه حکومت یعقوب لیث را به رسمیت شناخت.
- ۳۶ کدام خاندان حکومت‌گر، به رغم اختلاف مذهبی و بنابر ملاحظات سیاسی، سیاست عباسیان را پذیرفت?
۱) سامانیان ۲) سلجوقیان ۳) آل بویه ۴) علویان طبرستان
- ۳۷ بزرگترین خطر برای حکومت طاهریان چه بود?
۱) اختلافات درونی در خاندان طاهری
۲) برآمدن حکومت علویان در طبرستان
۳) اختلاف میان امرای طاهری و عباسیان
- ۳۸ کدام عامل در تحکیم قدرت عرب‌های فاتح، در مناطق مفتوحه ایران تأثیر بیشتری داشت?
۱) مهاجرت گسترده عرب‌ها به مناطق مفتوحه
۲) ایجاد پادگان‌های نظامی در کنار شهرهای مفتوحه
۳) اسلام آوردن سریع خاندان‌های بزرگ ایرانی و دهقانان
۴) ناخشنودی مردم ایران از ساسانیان و علاقه آنان به اسلام
- ۳۹ برای مطالعه مناسبات مسلمانان و زرتشیان در سده‌های نخستین اسلامی کدام اثر مناسب‌تر است?
۱) تاریخ ایران در قرون نخستین اثر اشپولر
۲) مزدیسنا و ادب پارسی اثر محمد معین
۳) تاریخ ایرانیان و عرب‌ها اثر نولدکه
- ۴۰ کدام مورد از نتایج فتح اندلس به شمار نمی‌رود?
۱) یهودیان اجازه تجارت و آزادی مالکیت یافتند.
۲) به لحاظ اجتماعی بر تعداد کشاورزان و مالکان کوچک افزوده شد.
۳) اندلس از کشمکش‌ها و درگیری‌های پیروان ادیان مسیحی و یهودی رهایی یافت.
۴) به برخی مالکان اراضی اجازه حفظ زمین‌هایشان داده شد و اراضی مالکان فراری به تصرف مسلمانان درآمد.

-۴۱- مهم‌ترین اختلاف قرامطه با فاطمیان چه بود؟

- ۱) التزام به اصل تقيه
- ۲) امامت غایب و ظاهر
- ۳) مصلحت‌اندیشی‌های سیاسی
- ۴) به رسمیت شناختن خلافت عباسی

-۴۲- مهم‌ترین عامل افول حکومت حمدانیان پس از مرگ سیف‌الدوله چه بود؟

- ۱) حمله فاطمیان به قلمرو حمدانیان
- ۲) حمله باسیلیوس امپراتور بیزانس به حلب
- ۳) نزاع سعدالدوله و سعیدالدوله برای تسلط بر حلب
- ۴) خاندان اموی بر ضد خاندان احمدی

-۴۳- جنگ هشتم صلیبی و حمله به تونس، نشانه چه تغییری در راهبرد صلیبیان بود؟

- ۱) انتقام شکست لوئی نهم پادشاه فرانسه در جنگ هفتم صلیبی

۲) سیطره بر راه‌های تجاری دریایی مدیترانه و بنادر مهم جنوبی آن

۳) گسترش جنگ‌های صلیبی به مناطق وسیع‌تری از سرزمین‌های اسلامی

۴) انحراف از اهداف اولیه صلیبیان و توجه به اهداف شخصی پادشاهان اروپایی

-۴۴- کدام خاندان‌های قریش در حمایت از رسول خدا (ص) همراه با ابوطالب در شعب ابی طالب وارد شدند؟

- ۱) بنی هاشم و بنی زهره
- ۲) بنی هاشم و بنی مطلب
- ۳) بنی مطلب و بنی عبدالمطلب
- ۴) بنی عبدالمطلب و بنی عبدمناف

-۴۵- نسب کدام قبیله به تیره عدنان نمی‌رسد؟

- ۱) بنی تمیم
- ۲) بنی ثقیف
- ۳) غستانیان
- ۴) بنو قضاعه

-۴۶- روابط حکومت طولونیان با دستگاه خلافت عباسی چگونه بود؟

۱) با خلیفه عباسی روابط حسن و با برادر خلیفه تیره بود.

۲) روابط سیاسی با خلیفه عباسی تیره و با برادر خلیفه حسن بود.

۳) با خلیفه عباسی و امیرالامریا تیره بود و به لعن یکدیگر بر منابر انجامید.

۴) با دستگاه خلافت روابط خوبی برقرار بود و خلیفه عباسی القاب و منشور برای حاکمان طولونی فرستاد.

-۴۷- با گروش کدامیک از بزرگان طائفه بنی عبدالashهل، همه مردان و زنان آن به اسلام گرویدند؟

- ۱) اسعد بن زراره و ابو لباه
- ۲) سعد بن عباده و اسعد بن زراره
- ۳) سعد بن معاذ و أسدید بن حضیر

-۴۸- مهم‌ترین زمینه فکری و اجتماعی که سبب شد علی (ع) برای احراق حق شایستگی خود به جانشینی رسول خدا

(ص) دست به اقدامی نزنند چه بود؟

۱) اقدامات از پیش طراحی شده برخی صحابه

۲) عدم همراهی اشراف و بزرگان قریش با وی

۳) فقدان پذیرش فکری و اجتماعی برای رهبری وی

۴) ضعف جایگاه نسبی و حسبی خاندانی وی در فرهنگ قبیله‌ای

-۴۹- کدام شخصیت بر اداره امور شخص خلیفه سوم و تصمیمات وی که سرانجام به قتل او انجامید نقش داشت؟

- ۱) مروان بن حکم
- ۲) مغيرة بن شعبه
- ۳) عبدالرحمن بن عوف
- ۴) حکم بن ابی العاص بن امیه

-۵۰- ریشه و عامل اصلی تشدید اختلافات سیاسی که به شورش بر ضد خلیفه سوم انجامید چه بود؟

۱) انحصار منابع ثروت در دست خاندانی خاص

۲) تفاخر خاندان اموی بر دیگر قبایل و خاندان‌ها

۳) اقدام بر ضد صحابة پارسای رسول خدا (ص)

-۵۱- نخستین اقدام امام علی (ع) پس از به خلافت رسیدن برای اصلاح امور آشفته جامعه چه بود؟

۱) رسیدگی به امور معيشتی مردم
۲) عزل و نصب کارگزاران سیاسی

۳) مقابله با مدعیان قدرت و فتنه‌گران
۴) از میان برداشتن نابرابری‌های اجتماعی

-۵۲- چرا مهدی عباسی در دوره خلافت خود سیاست اعتدال و میانه‌روی را در پیش گرفت؟

۱) زیرا فردی نرم‌خواه و مساملمت‌جو بود.

۲) چون قدرت خلافت تا زمان مرگ منصور تثبیت شده بود.

۳) چون اداره امور سیاسی در دوره او به دست وزیران افتاد.

۴) زیرا عباسیان با رقیب اصلی خود علویان به تفاهم پایدار رسیدند.

-۵۳- فرمانده سپاه هواردار دعوت عباسی، در حمله به عراق و فتح کوفه که بود و فرجام کار او چه شد؟

۱) حسن بن قحطبة - در جنگ با یزید بن هبیره والی کوفه کشته شد.

۲) ابوسلمه خلال - پس از انتخاب سفّاح به خلافت، به وزارت رسید.

۳) ابومسلم خراسانی - پس از اختلاف با منصور به قتل رسید.

۴) قحطبة بن شبیب - قبل از فتح کوفه در رودخانه غرق شد.

-۵۴- چرا محمد بن علی، کانون دعوت مبلغان عباسی را از کوفه به خراسان منتقل کرد؟

۱) گرایش کوفیان به کیسانیه و عقد پیمان همکاری سیاسی خراسانیان با عباسیان

۲) گرایش کوفیان به تشیع زیدی و گرایش خراسانیان به عباسیان

۳) گرایش کوفیان به علویان و دشمنی خراسانیان با امویان

۴) گرایش کوفیان به علویان و عرب ستیزی خراسانیان

-۵۵- مربطین پیروان چه کسی بودند و مؤسس واقعی دولت آنان که بود؟

۱) عبدالله بن یاسین - یوسف بن تاشفین
۲) ابوبکر بن عمر صنهاجی - یوسف بن تاشفین

۳) عبدالله بن یاسین - ابوبکر بن عمر صنهاجی - عبدالله بن یاسین
۴) ابوبکر بن عمر صنهاجی - عبدالله بن یاسین

-۵۶- چرا فتوحات عثمانی‌ها در اروپا به ایجاد تغییرات و تحولات پایدار فکری - فرهنگی و اجتماعی منجر نشد؟

۱) روش‌های تبلیغات دینی عالمان وابسته به دولت عثمانی غیراستدلای و از روی اجبار و اکراه بود.

۲) فتوحات عثمانی‌ها نه به نام اسلام و فرهنگ اسلامی که برای رواج زبان و فرهنگ ترکی بود.

۳) جریان فکری - دینی پرووتستان در اروپا جاذبه بیشتری برای ساکنان اروپا داشت.

۴) فتوحات آنان ماهیت فرهنگی نداشت و وجه نظامی - سیاسی آن غالب بود.

-۵۷- وصف زیر درباره کدام والی مسلمان درست است؟

«لایق‌ترین و تواناترین والی اندلس در دوره خلافت امویان شام به لحاظ نظامی، سیاسی، اداری، اجتماعی و رفاهی

و نیز دینی بود.»

۲) عبدالرحمن بن عبدالله غافقی

۱) سمنج بن مالک خوانانی

۴) موسی بن نصیر

۳) طارق بن زیاد

-۵۸- عوامل مهم و مؤثر بر کاهش برتری تجارت بین‌الملل دولت صفوی کدام است؟

۱) تشکیل کمپانی هند شرقی - خروج پرتغالی‌ها از هرمز

۲) تبدیل «ممالک» به «املاک خاصه» - اصلاح نظام مالی

۳) تصرف قسطنطینیه از سوی عثمانی‌ها - کشف دماغه امید نیک

۴) درگیری‌های نظامی در دو جبهه شرق و غرب دولت صفوی

- ۵۹- کدام گزینه در خصوص اولویت‌های سیاسی شاه عباس کبیر در آغاز سلطنت او نادرست است؟

- (۱) حمایت از سران قزلباش و تقویت و توسعه اختیارات قزلباشان
- (۲) بازپس‌گیری سرزمین‌های تحت اشغال عثمانی
- (۳) تجدید سازمان سپاه و اصلاح نظام مالی
- (۴) اخراج ازبکان از خراسان

- ۶۰- فتح سیسیل در دوره امارت کدام دولت مسلمان و کدام امیر فتح شد؟

- (۱) اغلبیان - زیاده الله اول
- (۲) رستمیان - عبدالرحمن بن رستم
- (۳) اغلبیان - ابراهیم بن اغلب
- (۴) رستمیان - اغلب بن ابراهیم

- ۶۱- در دوره اسلامی در کدام‌یک از مناطق مصر، مرکز صنایع دریایی یا دارالصناعة وجود نداشت؟

- (۱) قلزم
- (۲) فسطاط
- (۳) اسکندریه
- (۴) بندر عیذاب

- ۶۲- کدام گزینه درباره کتاب «البلدان ابن فقيه همدانی» نادرست است؟

- (۱) در زمرة آثار جغرافیایی مکتب عراقی جای می‌گیرد.
- (۲) رویکرد عجایب و غرائب‌نویسی در این اثر غالب است.
- (۳) نمی‌توان آن را در زمرة یکی از دو مکتب عراقی یا بلخی جای داد.
- (۴) براساس آثار جغرافیایی پیش از خود نوشته شده و کمتر مبتنی بر مشاهدات نویسنده است.

- ۶۳- اهمیت اقتصادی جزیره (جزیره فراتیه) در جغرافیای تاریخی قرون میانه اسلامی چه بود؟

- (۱) تولید گندم و جو
- (۲) وجود معادن نفت و قیر
- (۳) استخراج طلا و نقره
- (۴) کشت پنبه و صنعت نساجی

- ۶۴- کدام گزینه درباره «بغداد» درست است؟

- (۱) قریه‌ای از قرای الانبار بود و بازاری موسمی در آن بر پا می‌شد.
- (۲) از شهرهای بزرگ الانبار بود، که بعدها توسط منصور عباسی توسعه پیدا کرد.
- (۳) شهری است که توسط منصور عباسی ساخته و به پیشنهاد مشاوران ایرانی، بغداد نامیده شد.
- (۴) همان شهر منصور یا مدینة‌السلام است که بعدها شهر بغداد امروزی بر خرابه‌های آن بنا گردید.

- ۶۵- عبارت «از مشهورترین و کهن‌ترین آثار تاریخی فارسی درباره غزنویان، خاصه عصر سلطان مسعود» در وصف کدام منبع درست است؟

- (۱) ظرفنامه
- (۲) تاریخ بیهقی
- (۳) تاریخ بیهقی
- (۴) تاریخ یمینی

- ۶۶- در کدام‌یک از موضوعات تاریخ‌نگاری به ذکر جزئیات فرهنگی و اجتماعی توجه خاص و بیشتری شده است؟

- (۱) تواریخ عمومی
- (۲) تواریخ محلی
- (۳) انساب
- (۴) فتوح

- ۶۷- کدام‌یک از منابع به روش ترکیبی نوشته شده است؟

- (۱) تاریخ یعقوبی
- (۲) تاریخ الرسل و الملوك
- (۳) مقتل الحسين ابومخنف
- (۴) اخبار الدولة العباسية

- ۶۸- اطلاعات تاریخی در کدام‌یک از منابع به ترتیب حروف الفباء تنظیم شده است؟

- (۱) تاریخ بخارا
- (۲) تاریخ بغداد
- (۳) مقاتل الطالبین
- (۴) الطبقات الكبرى

- ۶۹- کدام کتاب برای بررسی اوضاع شام در عصر ممالیک و روابط آنان با ایلخانان مهم است و مؤلف آن کیست؟

- (۱) البداية و النهاية - مقریزی
- (۲) البداية و النهاية - ابن‌کثیر
- (۳) السلوک لمعرفة دول الملوك - مقریزی
- (۴) السلوک لمعرفة دول الملوك - ابن‌کثیر

- ۷۰ کدام گزینه در مورد برسی چاپ‌های دائرة المعارف اسلام طبع اروپا نادرست است؟
- (۱) بیانگر نگاه منصفانه‌تر در چاپ‌های جدید است.
  - (۲) بیانگر تحول و پیشرفت مطالعات اسلامی است.
  - (۳) بیانگر همه اغراض و خصوصیات شرق‌شناسان با اسلام است.
  - (۴) بیانگر مشارکت تدریجی پژوهشگران مسلمان در تألیف مقالات است.
- ۷۱ تأسیس کرسی زبان‌های شرقی در دانشگاه‌های اروپایی نتیجه کدام عامل بود؟
- (۱) تصمیمات شورای کلیسا در وین
  - (۲) تصمیم پیتر مکرُّم در صومعه کلونی
  - (۳) تصمیم اسقف دن رایموندو در اسپانیا
  - (۴) عامل اصلی رشد و توسعه شهرسازی و شهرنشینی در اسلام چه بود؟
- ۷۲ (۱) بی‌توجهی به کشاورزی و روستانشینی
- ۷۲ (۲) فتوحات و ماهیت نظامی دین اسلام
- ۷۲ (۳) ماهیت شهری دین اسلام و ترغیب به شهرنشینی
- ۷۲ (۴) تسهیل در رونق اقتصادی و گسترش دعوت اسلامی
- ۷۳ کدام اثر شاهکار نقاشی و حاوی ۲۵ تصویر مینیاتور است؟
- (۱) خمسه نظامی
  - (۲) هفت اورنگ جامی
  - (۳) شاهنامه باستانی
  - (۴) شاهنامه شاه طهماسبی
- ۷۴ عنصر اصلی تزئین در هنر و معماری اسلامی که می‌توانست روح و فضایی اسلامی را به بیننده القا کند، کدام است؟
- (۱) طرح‌های اسلامی
  - (۲) خط و خوشنویسی
  - (۳) موزائیک یا معرق‌کاری
  - (۴) نقاشی در قالب کاشی‌های هفت رنگ
- ۷۵ موضوع «علل الحديث» در حوزه علم الحديث کدام است؟
- (۱) بررسی فلسفه علم حدیث
  - (۲) بررسی دلایل روایت حدیث
  - (۳) بررسی عیوب سندی یا متنی حدیث
  - (۴) کدام گزینه درست است؟
- ۷۶ (۱) مسجد جامع قیروان در مغرب اقصی بدست بانوی نیکوکار تأسیس شد.
- ۷۶ (۲) درخشنان‌ترین دوره فعالیت آموزش جامع زیتونه تونس در روزگار حفصیان بود.
- ۷۶ (۳) از مساجد آموزشی غرب جهان اسلام، جامع قروین در مراکش است که بنیان‌گذار آن عقبه بن نافع است.
- ۷۶ (۴) جامع‌الازهر در دوره سلطنه عثمانیان شکوه دوره فاطمیان را بازیافت و با اشغال مصر از سوی فرانسویان بار دیگر به رکود کشانده شد.
- ۷۷ کدام دانشمند در مکتب نجومی مراغه جای دارد؟
- (۱) ابوسهل کوهی
  - (۲) کوشیار گیلانی
  - (۳) ابن شاطر دمشقی
  - (۴) شرف‌الدین طوسی
- ۷۸ در قرن چهارم هجری کدامیک از عالمان نجوم و ریاضی بهدلیل مهارت و نوآوری در ساخت اسطرلاپ ملقب به «اسطرلابی» شد؟
- (۱) ابی‌حامد صاغانی
  - (۲) عبدالرحمن صوفی
  - (۳) ابوعسید سجزی
  - (۴) ابوسحاق صابی
- ۷۹ رساله محیطیه اثر کیست و موضوع آن چیست؟
- (۱) ابوریحان بیرونی - جغرافیا
  - (۲) ابی‌الحسن بیرونی - کالی‌شناسی
  - (۳) غیاث‌الدین جمشید کاشانی - حساب و هندسه
  - (۴) غیاث‌الدین جمشید کاشانی - نجوم

- ۸۰- کدام گزینه درباره «رصدخانه سمرقند» نادرست است؟
- (۱) فعالیت رصدخانه سمرقند تا پایان قرن نهم ادامه یافت و سپس رو به ویرانی رفت.
  - (۲) یکی از بخش‌های مهم این رصدخانه قوس نصف‌النهاری سنگی یا سدس جداری بزرگی بود.
  - (۳) الغ بیک، غیاث‌الدین جمشید، قاضی‌زاده رومی و قوشچی از دانشمندان فعال این رصدخانه بودند.
  - (۴) محی‌الدین مغربی زیج ادوار الانوار مدنی‌الدهور و الاکوار را در اصلاح و تکمیل زیج ایلخانی در این رصدخانه تدوین کرد.
- ۸۱- تحقق علوم انسانی با چهار شرط طلب، بحث، حیله و زمان مربوط به آرای کدام عالم مسلمان است؟
(۱) کندی	(۲) فارابی	(۳) ابن‌سینا	(۴) ابوالحسن عامری
- ۸۲- در کتاب «منیة المرید فی آداب المفید و المستفید» کدام گرایش تعلیم و تربیتی غالب است؟
(۱) فقهی	(۲) حدیثی	(۳) اخلاقی	(۴) عرفانی
- ۸۳- در دیدگاه جورج مقدسی، مدرسه حاصل ترکیب و گسترش کدام نهادهای است؟
(۱) خان - دارالعلم	(۲) مسجد - خان	(۳) دارالعلم - مسجد	(۴) مسجد - دارالکتب
- ۸۴- اعتبار «اجازه» به معنای خاص در نظام تعلیمی مسلمانان در چه مرتبه‌ای قرار داشت؟
(۱) پایین‌تر از وجاده	(۲) بالاتر از سماع	(۳) پایین‌تر از مناوله	(۴) پایین‌تر از سمع
- ۸۵- کدام‌یک از رویکردهای تعلیم و تربیتی در تمدن اسلامی بر مؤسسات و مراکز آموزشی غالب بود؟
(۱) نقلی	(۲) عقلی	(۳) اخلاقی	(۴) صوفیانی
- ۸۶- کدام مسجد بر جای معابد قدیمی پیش از اسلام بنا نشد؟
(۱) جامع قدیم اصفهان	(۲) جامع ایاصوفیه	(۳) جامع اموی دمشق	(۴) جامع سلطان محمد فاتح
- ۸۷- کدام اندیشمند ایرانی رویکرد و تأملات فلسفی نظام یافته‌تری نسبت به مسئله تحقیق و تعیین حقیقت تاریخی داشت و نام کتابش چیست؟
(۱) کافیجی - تحفة المساکین	(۲) عض‌الدین ایجی - تحفة المساکین	(۳) کافیجی - المختصر فی علم التاریخ	(۴) عض‌الدین ایجی - المختصر فی علم التاریخ
- ۸۸- کدام گزینه درباره ویژگی‌های تاریخ‌نگاری مسعودی نادرست است؟
(۱) واقع‌نگری، بینش اصلی او به تاریخ بود.	(۲) تاریخ را در پیوند با جغرافیا می‌دید.	(۳) رویکرد جامعه‌شناسی به تاریخ داشت.	(۴) در تاریخ‌نگاری به منابع اصلی توجه و توصیه داشت.
- ۸۹- مهم‌ترین اقدام تشکیلاتی و اداری عبدالملک مروان چه بود؟
(۱) تغییر در نظام انتخاب و لایت‌عهدی	(۲) تعریف النقود و تنظیم نظام پولی	(۳) تعریف الطراز و الغای طرازهای رومی
- ۹۰- منظور از «روک ناصری» چیست؟
(۱) اصلاحات اراضی همراه با مساحی جدید اراضی در عهد ممالیک بر جی	(۲) سازماندهی مجدد امور نظامی و لشکری ممالیک در مقابله با صلیبی‌ها	(۳) اصلاح ساختار نظام پولی و تنظیم امور مالیاتی در عهد ایوبیان	(۴) اصلاح تشکیلات اداری و سیاسی در عهد ممالیک بحری

